

بررسی رابطه ابتلا به مالتیپل اسکلروزیس با زمان آسایش MRI بافت مغزی

سید سعید انوری^۱، دکتر محمد علی عقابیان^۱، دکتر نادر ریاحی عالم^۱، دکتر حسین قناعتی^۱

چکیده

سابقه و هدف: تأثیر پارامترهای مختلف بافتی (T_1 ، T_2 و دانسیته پروتونی) در ایجاد کنتراست تصاویر متداول MRI (Magnetic Resonance Imaging)، گاهی اوقات باعث نامرئی و غیرقابل تشخیص شدن بعضی از ضایعات به خصوص ضایعات کوچک در ماده سفید ظاهراً طبیعی بیماران مبتلا به مالتیپل اسکلروزیس (MS) می‌گردد. با توجه به اینکه هر یک از بافت‌های مختلف مغز دارای T_1 و T_2 خاص خود می‌باشند و در اثر ضایعات متفاوت این مقادیر تغییر می‌کنند، احتمالاً می‌توان به وسیله ایجاد تصاویر خاص MRI با کنتراستی بر اساس هر یک از زمان‌های آسایش T_1 و T_2 به تنهایی و سپس اندازه‌گیری زمان‌های آسایش، این تغییرات (ضایعات) را تشخیص داد. لذا به منظور تعیین رابطه ابتلا به مالتیپل اسکلروزیس با زمان آسایش MR بافت مغزی این تحقیق انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: تحقیق با طراحی موردی - شاهدهی روی ۱۵ بیمار مبتلا به MS و ۱۵ نفر گروه شاهد آنها انجام گرفت. تصویربرداری با MRI مرکز تصویربرداری امام خمینی (مدل Picker با قدرت ۱/۵ تسلا) انجام گرفت. با بهینه‌سازی زمان‌های بین پالسی جهت رسیدن به حداقل خطا از دو توالی اسپین اکو برای ایجاد تصویر Map T_2 و یک جفت توالی اینورژن ریکاوری / اسپین اکو برای ایجاد تصویر T_1 Map استفاده گردید. سپس با اندازه‌گیری مقادیر T_1 و T_2 بافت‌های مختلف مغز از روی این تصاویر، زمان‌های آسایش این بافت‌ها در دو گروه مقایسه شد.

یافته‌ها: نه تنها زمان‌های آسایش T_1 و T_2 در پلاک‌های کل مغز به طور قابل ملاحظه‌ای افزایش می‌یابد ($P < 0.0077$)، بلکه این مقادیر به خصوص T_2 در بافت‌های سفید ظاهراً طبیعی به طور معنی‌داری افزایش نشان می‌دهد (T_1 بین ۲/۹۹ و ۱۰/۲۳ درصد با $P < 0.01$ و T_2 بین ۵/۰۶ و ۱۶/۲۱ درصد با $P < 0.037$) در عوض در بافت‌های خاکستری ظاهراً طبیعی، زمان آسایش T_2 کاهش معنی‌داری می‌یابد (بین ۲/۰۷ و ۵/۰۷ درصد با $P < 0.038$).

نتیجه‌گیری: می‌توان از میزان افزایش T_1 و T_2 بافت سفید ظاهراً طبیعی و کاهش T_2 بافت خاکستری ظاهراً طبیعی به عنوان الگوی تشخیصی برای بیماران MS استفاده نمود.

واژگان کلیدی: مالتیپل اسکلروزیس، زمان آسایش MR